

Kiezen in de kern

Minder middelen, vitale kernen en betrokken inwoners

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	Inleiding	2
Hoofdstuk 2	Raalte is	3
Hoofdstuk 3	Raalte leeft	5
Hoofdstuk 4	Raalte werkt	7
Hoofdstuk 5	Raalte woont	8
Hoofdstuk 6	Raalte zorgt	9
Hoofdstuk 7	Raalte biedt ruimte	10
Hoofdstuk 8	Financiële paragraaf/ bezuinigingen	12
Bijlage 1	Bezuinigingen op programmaniveau	14

Hoofdstuk 1 Inleiding.

Kiezen

De komende periode worden er van het openbaar bestuur, nog meer dan anders, keuzes verwacht. Keuzes die gemaakt moeten worden in een onzekere financiële omgeving omdat ook de landelijke politieke stabiliteit nog niet is gevonden. In de 2^e helft van 2010 zal hierover waarschijnlijk pas duidelijkheid komen.

In de kern

Wij kiezen er voor nu al duidelijk richting te geven voor Raalte. In de kern van dit document vindt u dan ook onze keuzes. Keuzes voor vitale kernen en betrokken inwoners. Ook voor de toekomst. Wij zetten in op het verder doorontwikkelen van de strategische visie, zoals die is vastgesteld door uw raad op 28 mei 2008. Wij behouden wat goed is voor het woon- en leefklimaat van onze negen kernen. Wij investeren, waar mogelijk, in voorzieningen, onderwijs, zorg en duurzaamheid. Dit doen we samen met de gemeenteraad, onze inwoners, het maatschappelijk middenveld, bedrijven en andere overheden. In relatie tot de forse bezuinigingen (wat leidt tot een vermindering van 24 fte gemeenteambtenaren) is dit een behoorlijk intensieve opgave, waarbij we zorg, minima en lokale lastendruk zoveel mogelijk ontzien.

Wij bieden een bestuursakkoord aan waar u een balans vindt tussen ambities en mogelijkheden. Voor het vinden van ruimte voor nieuwe investeringen gaan we tevens herschikken binnen de huidige begroting. De gemeentelijke organisatie heeft voorstellen gedaan om nog efficiënter te gaan werken. Daarnaast wordt ingezet om zoveel mogelijk samen te gaan werken met andere (omliggende) gemeenten.

Als college gaan we de samenwerking met bedrijven en instellingen vergroten. Wij willen meer overlaten aan de markt en minder zelf als gemeente zaken oppakken. Wel aanjagen en waar nodig de regie voeren, maar niet of minder zelf zaken (laten) uitvoeren.

Vervolg

We gaan het bestuursakkoord uitwerken in een meerjarenuitvoeringsprogramma voor de komende collegeperiode. Dit programma wordt in juni 2010 aan de raad aangeboden. De perspectiefnota 2010 maakt onderdeel uit van dit meerjarenuitvoeringsprogramma.

Communicatie

De gevolgen van de bezuinigingen, de verdere uitwerking en het zoeken naar mogelijke alternatieven vragen een goede en actieve communicatie met degene die het aangaat. Wij willen dit communicatietraject in gang zetten nadat de raad zich over dit bestuursakkoord heeft uitgesproken.

Hoofdstuk 2

Raalte is!

Algemeen

Raalte is een gemeente met negen kernen waarin kleinschaligheid en saamhorigheid kenmerkend zijn. Wij zetten in op een vitale samenleving met inwoners die actief kunnen zijn en blijven en hun medeverantwoordelijkheid nemen voor de samenleving.

Een actieve rol van de gemeente in de aanpak van zowel binnengemeentelijke als regionale vraagstukken is noodzakelijk. Immers, Raalte is geen eiland. Buurgemeenten en de provincie zijn de komende raadsperiode naast inwoners, organisaties en bedrijven vanzelfsprekende partijen in het zoeken naar oplossingen voor de gevolgen van de economische recessie en in het toch nog kunnen realiseren van de vele ambities die zowel inwoners als het gemeentebestuur hebben.

Wij onderscheiden de volgende rollen voor onze inwoners en de daarbij behorende gemeenterollen, waaraan wij in de raadsperiode 2010-2014 als volgt inhoud willen geven:

• Inwoners als kiezer

Inwoners willen invloed als kiezer, hebben een oordeel over de vertegenwoordiging van de gemeenteraad en toetsen of de raad haar beloften nakomt. Zij hebben dus een mening over het gemeentebestuur.

De gemeente als bestuurder

- Het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad hebben verschillende rollen.
- Het college is, als dagelijks bestuur, verantwoordelijk voor het voorbereiden en uitvoeren van (raads)besluiten. Daarbij worden efficiency én kwaliteit in balans gebracht.
- De gemeenteraad krijgt nadrukkelijker haar kaderstellende rol. Dit mondt uit in startnotities voor nieuwe planvorming.
- Meedoen van inwoners is een onderdeel van de besluitvorming. Per bestuursopdracht wordt duidelijk hoe deze vorm gaat krijgen.
- Wij denken ook aan het inzetten van strategische bestuursopdrachten. Deze opdrachten zijn helder en meetbaar en geven tevens aan hoe we de zaken aanpakken en met wie. Daarbij heeft het college, evenals de raad, haar eigen rol in het proces.
- Bij de besluitvorming omtrent belangrijke projecten wordt gebruik gemaakt van scenario's waaruit de gemeenteraad kan kiezen.
- De raad neemt haar verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het debat in de vergaderingen en structureert daarvoor haar eigen vergaderorde.
- De gemeente bestuurt op een transparante en open manier.

• Inwoners als klant

Inwoners nemen diensten af en beoordelen die op een groot aantal criteria.

De gemeente als dienstverlener

- De dienstverlening wordt door onze inwoners in 2009 al als ruim voldoende aangemerkt. Dit kwaliteitsniveau willen wij handhaven.
- De informatievoorziening en de kwaliteit van de website gaan wij verder verbeteren. De digitale mogelijkheden zetten we effectief in, zonder daarbij uit het oog te verliezen dat de gemeente voor bepaalde doelgroepen ook schriftelijke, telefonische en persoonlijke contactmogelijkheden open houdt.

De gemeente als realisator

- De gemeentelijke organisatie gaat nog efficiënter en effectiever (samen)werken
- Het college blijft in gesprek met omliggende gemeenten om samenwerking te continueren of verder uit te breiden.

- **Inwoners als onderdaan**

Inwoners hebben recht op kwaliteit van orde en gezag, moeten zich daarbij veilig voelen en dragen medeverantwoordelijkheid.

De gemeente als regelgever, vergunningverlener en handhaver

- De gemeente is aan het eind van de raadsperiode 2010-2014 nog steeds een veilige gemeente.
- Wij werken aan een gemeente zonder onnodige regels.
- Raalte is een gemeente die open en transparant handelt. Dit laten we zien in onze regelgeving en handhaving.

- **Inwoners als partner**

Inwoners zijn partners van de gemeente als het gaat om de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de inrichting van en het reilen en zeilen in de samenleving.

De gemeente als ontwikkelaar

- Raalte is een gemeente die de betrokkenheid van inwoners bevordert. Dat doen wij door de creativiteit en kennis van de inwoners in te zetten en te stimuleren. Daarbij worden ook nieuwe verbindingen gezocht met de in Raalte actieve maatschappelijke instellingen, de verenigingen voor Plaatselijk Belang en bedrijven.
- De gemeente kan middelen ter beschikking stellen voor de realisatie van voorzieningen in de kernen.

De gemeente als regisseur

- De gemeente vervult indien nodig en gewenst een regierol als het gaat om complexe voorzieningen in de kernen.

- **Inwoners als wijkbewoner**

Inwoners en bedrijven worden gestimuleerd ook hun eigen verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van hun woonomgeving te nemen.

De gemeente als ontwikkelaar, regisseur, realisator en beheerder

- De gemeente ontwikkelt gebieden waar wonen, werken en recreëren mogelijk is. Dit doet zij zelf, samen met anderen (als regisseur) en tevens beheert zij deze omgeving op een wijze die vooraf in kwaliteitsniveaus is vastgelegd.

- **Inwoners als belastingbetalers**

Inwoners betalen belasting en het is de taak van de gemeente daar verantwoord mee om te gaan.

De gemeente als overheid

- De gemeente heft lokale belastingen. Met deze eigen inkomstenbron is de gemeente als lokale overheid in staat een deel van zijn taken te bekostigen. In vergelijking met andere gemeenten is de lokale lastendruk in Raalte laag. Collegepartijen willen de lokale lastendruk ook in de komende collegeperiode zo laag mogelijk houden.

Hoofdstuk 3

Raalte leeft!

Dit is onze ambitie:

De dorpen en buurten in de gemeente Raalte zijn de plaatsen waar mensen elkaar ontmoeten en waar sociale binding met elkaar ontstaat en vorm krijgt. Verschillende generaties ontmoeten elkaar en leven met elkaar samen.

De gemeente kan geen *noaberschap* realiseren, dat doen de mensen zelf. Wel draagt de gemeente bij aan het creëren van plekken voor wederzijdse verbinding. Hiermee doelen we op het rijke verenigingsleven als belangrijke plaats voor persoonlijke en maatschappelijke ontwikkeling van mensen. Naast onderwijs stimuleren ook het sport- en verenigingsleven jongeren bij het ontwikkelen en herkennen van hun talenten.

Dit gaan we doen:

- *Leefbaarheid in de kernen/ rol van multifunctionele accommodaties.*

Sociale samenhang in de dorpen bevordert de leefbaarheid en draagt bij aan de zelfredzaamheid van de inwoners. Ontmoeting en gezamenlijke activiteiten leveren een essentiële bijdrage aan deze sociale samenhang. Hiervoor zijn goede accommodaties nodig. De meeste accommodaties kennen een moeizame exploitatie en/of zijn aan investeringen toe. Het is van belang de *functies* van voorzieningen in de dorpen te handhaven. Dit betekent dat niet altijd de huidige fysieke voorziening in stand kan blijven maar dat gezocht wordt naar combinaties van functies in betaalbare (multifunctionele) accommodaties.

Bij de totstandkoming van multifunctionele accommodaties voert de gemeente de regierol. Hierbij wordt nadrukkelijk partnerschap gezocht met andere partijen om concepten toe te passen die financieel haalbaar zijn, zowel qua investering als exploitatie. Dit geldt ook voor lopende initiatieven zoals het vitaliteitsplan Luttenberg, Dorpsplan plus Nieuw-Heeten, Dorpshuus Heino en de multifunctionele accommodatie in Lierderholthuis.

In woonwijken zijn speelveldjes zodanig ingericht dat ze uitnodigen tot ontmoeting.

- *Bieden van onderwijshuisvesting, nu en in de toekomst.*

Speerpunt van de gemeente Raalte is goed onderwijs. In het huisvestingsbeleid wil de gemeente de brede schoolvorming stimuleren. De gemeente ziet de brede school als een mogelijkheid om het voorzieningenaanbod voor kinderen en hun ouders te verbeteren en de ontwikkelkansen voor kinderen te vergroten. Scholen vervullen niet alleen een educatieve maar ook een maatschappelijke rol. Daarvoor wil de gemeente waar mogelijk onderwijsvoorzieningen, al dan niet fysiek, clusteren met andere maatschappelijke functies. Samenwerking met maatschappelijke partners is daarbij van groot belang.

Onderwijshuisvesting is een dynamisch beleidsterrein. Wijzigingen in onderwijsbeleid (bijvoorbeeld passend onderwijs) en leerlingenaantallen leiden tot veranderende ruimtebehoeften.

De daling van het leerlingenaantal in de gemeente Raalte betekent dat de bestaande capaciteit in overleg met de onderwijsbesturen en andere maatschappelijke partners effectief en efficiënt moet worden ingezet om leegstand in de toekomst te voorkomen.

Het voortgezet onderwijs en het MBO nemen een belangrijke plaats in onze samenleving in voor ontwikkeling van kinderen, werkgelegenheid en aantrekkelijkheid van wonen. De huisvesting van het gebouw voor Havo/VWO van Carmel College Salland is sterk verouderd. Samen met het schoolbestuur wordt gekeken naar mogelijkheden voor financiering om te komen tot realisatie van vervangende nieuwbouw.

- *Koesteren van vrijwilligerswerk & mantelzorg en bijdragen aan maatschappelijke stageplekken.*
 Vrijwilligers en mantelzorgers zijn het cement in onze samenleving. Zij zetten zich steeds weer belangeloos in. Wij koesteren het vele werk wat zij voor de samenleving doen. Daarom willen we in de komende collegeperiode onderzoeken welke behoefte mantelzorgers aan steun nodig hebben en meer bekendheid geven aan regelingen voor steun aan vrijwilligers. Ook willen wij als gemeentelijk werkgever een actieve bijdrage leveren aan maatschappelijke stageplekken.
- *Actief bijdragen aan een veilige leefomgeving.*
 Mensen moeten zich veilig voelen in hun eigen leefomgeving. Daarom moeten geweld en overlast zoveel mogelijk worden voorkomen. We willen géén coffeeshops in de gemeente. “Verloedering” van de straat moet worden tegengegaan. We vragen hierbij ook inzet en eigen verantwoordelijkheid van bewoners.
- *Ondersteunen van leefbaarheidsinitiatieven.*
 Wij ondersteunen leefbaarheidsinitiatieven vanuit de bevolking. Hierbij doen wij een beroep op eigen verantwoordelijkheid en zelfbeheer van mensen. Nieuwe initiatieven moeten op zoveel steun en draagvlak van inwoners kunnen rekenen dat ze, eventueel na een eenmalige waarderingsondersteuning in de opstartfase en/of co-financiering, ook financieel op eigen benen kunnen staan.
- *Randvoorwaarden bieden voor de Sport en Cultuur Academie Salland (SCAS).*
 Momenteel lopen er initiatieven om te komen tot een Sport en Cultuur Academie Salland gericht op het integreren van sport en cultuur in het onderwijs met als doel talentontwikkeling van jongeren. Wij willen de onderwijsinstellingen waar mogelijk de randvoorwaarden bieden om hun initiatieven te realiseren.
- *Toekomst sportvoorzieningen.*
 De sport levert een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid binnen de gemeente. Een integrale aanpak en samenwerking tussen sportverenigingen, onderwijs en overige belanghebbenden is daarbij van belang. Om sportvoorzieningen in de toekomst betaalbaar te houden kijken we ook naar nieuwe concepten voor beheer en exploitatie van sportaccommodaties. De functie van sport en zwemmen staat centraal, de fysieke accommodatie is hieraan ondergeschikt. We zetten in op kunstgrasvelden omdat deze toekomstbestendiger zijn dan traditionele grasvelden. Na gedegen onderzoek willen we in deze collegeperiode helderheid hebben over de planvorming van sportvoorzieningen op Ramele en Drostenkamp-Tijenraan.

Hoofdstuk 4 Raalte werkt!

Dit is onze ambitie:

Een vitale lokale economie, waarbij de demografische factoren leidraad zijn. Vitaal betekent met name een breed aanbod en daardoor aantrekkelijk voor consumenten. Duurzaamheid zorgt voor een vitale toekomst. In de strategische visie heeft de gemeenteraad bepaald dat we ons richten op de pijlers zorg en onderwijs. Natuurlijk blijven ook de andere sectoren, bijvoorbeeld de agrarische sector, van economisch belang in de gemeente Raalte. De lokale economie wordt vertegenwoordigd door diverse branche- en belangenbehartigingsorganisaties. Dit is voor ons het platform waarmee wij samen gaan bouwen aan het verder doorgroeien.

Dit gaan we doen:

- *Vestigingsklimaat.*

De werkgelegenheid in de gemeente Raalte willen wij zoveel mogelijk verbreden, waarbij de accenten gericht blijven op zorg en onderwijs. Ook startende bedrijven willen wij ruimte en mogelijkheden bieden. Vrijkomende agrarische gebouwen willen wij onder voorwaarden gebruiken voor startende ondernemers.

Om de vestigingsmogelijkheden te vergroten stimuleren wij de aanleg van snelle internet infrastructuur. Ook een goede arbeidsmarkt en een breed woningbouwpakket dragen bij aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor (nieuwe) ondernemers.

- *Onderwijs en arbeidsmarkt.*

Om voor de toekomst de juiste arbeidskrachten te hebben, richten wij ons op het vinden van een goede aansluiting tussen arbeidsmarkt en onderwijs. In de gemeente is het onderwijsniveau zeer breed. Dit willen wij behouden en samen met de onderwijsinstellingen doorontwikkelen.

Wij stimuleren de doorontwikkeling van banen in de zorg en de techniek.

Om de aansluiting soepel te laten verlopen is het van belang dat er genoeg stageplaatsen zijn. Ook als gemeente gaan we proberen stageplaatsen te realiseren.

Op het snijvlak van reguliere arbeidsmarkt en sociale werkvoorziening willen we trachten arbeids- dan wel sociaal maatschappelijke functies te helpen realiseren.

- *Winkelaanbod.*

Wij stimuleren dat de (kern)winkelgebieden aantrekkelijker worden en dat er waar mogelijk nog meer winkelaanbod komt, maar de markt is hierin leidend.

- *Raalte werkt duurzaam en onderneemt maatschappelijk verantwoord.*

Het programma duurzaamheid is in volle gang. Wij blijven hier op inzetten.

Wij stimuleren ondernemers om duurzaam te gaan werken. Wij willen plannen hiervoor versneld afhandelen. Ook duurzame landbouw willen wij stimuleren.

Ondernemers en inwoners gaan wij nauw betrekken bij ons streven om in 2025 te komen tot een klimaatneutrale gemeente. Kern van het beleid is het toepassen van de cradle to cradle (C2C) (het sluiten van kringlopen) gedachtegang. Dat is ook aan de orde bij het inzetten van water als één van de belangrijkste ordenende principes bij bouwvoornemens.

Wij willen het maatschappelijk verantwoord ondernemen vorm geven en zullen anderen stimuleren hier aandacht voor te hebben.

Hoofdstuk 5 Raalte woont!

Dit is onze ambitie:

De woningvoorraad (huur- en koop) sluit aan op de huidige en toekomstige behoefte. Jongeren willen wij zoveel mogelijk in onze gemeente houden. Dorpen gaan niet op slot, maar inbreiding krijgt met het oog op de demografische ontwikkelingen en ter voorkoming van leegstand en verpaupering in de kernen, de voorkeur boven uitbreiding naar het buitengebied.

Landschap en beeldkwaliteit zijn bepalend, maar daarbinnen krijgen bewoners zoveel mogelijk ruimte om hun eigen woonwensen te realiseren. Op sommige plekken binnen de gemeente worden hogere eisen gesteld aan beeldkwaliteit en stedenbouwkundige kwaliteit.

Dit gaan we doen:

- *Realiseren van continuïteit in de uitgifte van woningbouwkavels.*

We willen continuïteit in de uitgifte van woningbouwkavels. Niet alle bouwkavels in één keer uitgeven en daarna jaren van stagnatie, maar geleidelijke uitgifte naar behoefte. Dit betekent dat we willen beschikken over tijdig vastgestelde en goedgekeurde bestemmingsplannen.

- *Toekomstbestendig maken van de woningvoorraad en afgestemd op de vraag.*

Demografische ontwikkelingen zijn van invloed op de woningbehoefte in Raalte.

Vergrijzing en ontgroening zijn daarbij de belangrijkste trends. Wij gaan onze woningvoorraad hierop tijdig afstemmen. Tevens ligt hier een belangrijke maatschappelijke opgave bij zorgaanbieders en woningcorporaties.

- *Evaluatie huidige puntensysteem, gelijke kansen voor jongeren in de dorpen.*

Wij willen jongeren in de dorpen gelijke kansen bieden op een kavel of woning. Het huidige puntensysteem zal tegen het licht worden gehouden omdat jongeren die nu buiten hun eigen dorp werken minder punten krijgen toegekend dan jongeren die wel in hun eigen dorp werken, hetgeen ontgroening in de hand werkt. Wij willen jongeren juist in de dorpen houden, hetgeen de leefbaarheid ten goede komt.

- *Realiseren van voldoende levensloopbestendige- en generatiewoningen én toegang voor starters op de woningmarkt.*

Ouderen willen zo lang mogelijk zelfstandig wonen. Daarom willen wij bevorderen dat er voldoende levensloopbestendige aanleun- en generatiewoningen gebouwd worden. Daarnaast zetten wij ook in op toegang voor starters op de woningmarkt.

- *Actief randvoorwaarden scheppen voor realisatie van woon- en zorgvoorzieningen.*

Bij het realiseren van woon- en zorgvoorzieningen heeft de gemeente een faciliterende rol. Je moet hier met name denken aan bestemmingsplantechnische aspecten. Daar waar mogelijk wil de gemeente actief, binnen geldende wet- en regelgeving, de randvoorwaarden scheppen om dergelijke voorzieningen te realiseren.

Hoofdstuk 6 Raalte zorgt!

Dit is onze ambitie:

Raalte is een samenleving waar mensen omzien naar elkaar. Mensen doen actief mee in de samenleving, zijn zelfredzaam en nemen eigen verantwoordelijkheid. Hierdoor krijgen inwoners meer invloed op de eigen omgeving en worden daarmee minder afhankelijk. Maatschappelijke ondersteuning is in eerste instantie gericht op het scheppen van voorwaarden voor het kunnen meedoen aan de samenleving en het versterken van de sociale samenhang. Mensen die niet in staat zijn om zelfstandig deel te nemen aan de samenleving, worden begeleid naar passende/gerichte dienstverlening. Daarnaast is zorg voor elkaar ook gericht op arbeidsparticipatie. Doelstelling is om zoveel mogelijk mensen te begeleiden naar werk. Goede voorliggende voorzieningen en preventieve ondersteuning zijn een basis voor meedoen in de samenleving van onze inwoners, jong en oud, met en zonder beperkingen.

Raalte is op het gebied van zorg een gemeente die zich onderscheidt.

Dit gaan we doen:

- *Heldere en eenvoudige aanvraagprocedures.*
Cliënten moeten snel, eenvoudig en doeltreffend voorzieningen kunnen aanvragen. Aanvraagprocedures moeten doorzichtig zijn.
- *De zorgvraag centraal stellen bij mensen die extra ondersteuning nodig hebben.*
Een aantal jongeren en gezinnen heeft extra ondersteuning nodig. Het centrum voor jeugd en gezin zorgt voor snelle signalering en toewijzing van passende zorg en adequate integrale samenwerking tussen de verschillende hulpverleningsorganisaties. De zorgvraag van de cliënt en het gezin staan hierbij centraal. Tevens kan het instrument van de eigen krachtconferentie worden ingezet.
- *Preventieve ondersteuning aan (probleem)jongeren.*
Om jongeren te helpen gezond te leven en te behoeden voor de gevaren van roken, alcohol en drugs zoekt de gemeente samenwerking met het onderwijs. Daarnaast wordt via het ambulante jongerenwerk de dialoog gezocht met (probleem) jongeren.
- *Een gezonde levensstijl.*
Niet alleen voor jongeren is een gezonde levensstijl van belang, maar ook voor ouderen. In het seniorenbeleid willen we ook ouderen activeren tot een gezonde levensstijl.
- *Stimuleren dat mensen niet in de schuldhulpverlening terecht komen.*
Om te voorkomen dat mensen in de schuldhulpverlening terecht komen is vroegtijdige signalering nodig. Door het stimuleren van netwerken rond deze mensen/ gezinnen verwachten wij in een eerder stadium invloed te krijgen op deze probleemsituaties.
- *Een goed en stabiel sociaal beleid.*
Uitgangspunt bij het minimabeleid blijft een stabiele bijstandnorm van 115% over de komende vier jaar, ondanks dat de financiën onder druk staan door bezuinigingen en mogelijk oplopende aantallen uitkeringsgerechtigden. Het pakket aan aanvullende regelingen blijft in principe behouden.

Hoofdstuk 7

Raalte biedt ruimte!

Dit is onze ambitie:

De landschappelijke kwaliteit van het buitengebied is een van de kernkwaliteiten van Raalte. De agrarische sector wordt gevarieerder en steeds meer partner in het natuur- en landschapsbeheer. Andere vormen van economische activiteit vinden ook hun plaats in het buitengebied.

Door de bestemmingsplannen hier op in te richten ordenen wij de ruimte.

Raalte wil een bereikbare en verkeersveilige gemeente zijn. Dit betekent een goede verkeersontsluiting rondom en binnen de gemeente met een duurzaam veilige wegenstructuur en inrichting. Er zijn adequate openbaar vervoer voorzieningen.

Dit gaan we doen:

- *N35.*

We blijven samen met de provincie Overijssel bij het ministerie van Verkeer en Waterstaat aandringen op het versneld verbeteren van de doorstroming op de N35, inclusief de omlleiding bij Mariënheem om de verkeersveiligheid te bevorderen.

Vooruitlopend op de verkenning van het Rijk willen we samen met onze partners (Rijkswaterstaat en de provincie Overijssel) een voorverkenning uitvoeren voor de N35 en omgeving. Daarbij is ook aandacht voor de spoorverbinding, doorgaand fiets- en landbouwverkeer en een goede verbinding tussen Raalte-Noord en Raalte-centrum. Deze voorverkenning leggen we ruim voor de start van de verkenningfase voor aan de gemeenteraad en de inwoners van Raalte.

- *Inzetten op een goede verkeersontsluiting rondom en binnen de gemeente.*

We dringen bij Rijkswaterstaat en de provincie Overijssel aan om doorgaand (landbouw en vracht)verkeer om de dorpskernen heen te leiden. Ook passen we de bewegwijzering aan om doorgaand (landbouw en vracht) verkeer door de dorpskernen -onder andere Broekland en Heino- te weren. Daarnaast maken we de Overkampsweg aantrekkelijker voor vrachtverkeer om te bevorderen dat dit zware verkeer niet meer de route neemt door woonwijken.

We zetten in op de verkeersveiligheid door onder andere:

- De Ceintuurbaan door te trekken naar de provinciale weg N348 vanaf de rotonde Zwolsestraat en de huidige aansluiting van de Zwolsestraat op de provinciale weg N348 te verwijderen
- In samenwerking met de provincie Overijssel te onderzoeken hoe de oversteek N332-Okkenbroekstraat veiliger gemaakt kan worden.

Om tot een verantwoorde afweging van de wegenstructuur te komen gaan we het verkeerscirculatieplan voor Raalte-dorp actualiseren.

- *Aanpakken van enkele parkeerknelpunten.*

We onderkennen de parkeerproblematiek bij de sportvelden in Heino en hebben hier aandacht voor. We onderzoeken of er mogelijkheden zijn voor een extra parkeerzone in Raalte voor het langparkeren van vrachtwagens. In oudere woonwijken willen we bij de renovatie van de openbare ruimte, indien noodzakelijk, extra parkeerplaatsen aanleggen.

- *Versterken openbaar vervoer.*

We stimuleren buurtbusprojecten gemeentebreed, in navolging van buurtbus Heino en Nieuw-Heeten-Lettele-Okkenbroek. Daarnaast bevorderen we het gebruik van de regiotaxi.

- *Aanmoedigen gebruik van de fiets door een fietsvriendelijke structuur van fietspaden.*
Fietsen is gezond. Daarom willen we het gebruik van de fiets aanmoedigen. Daarbij hoort een fietsvriendelijke structuur van de fietspaden.

- *Inzetten op kwaliteit van de ruimtelijke omgeving.*
We zetten in op kwaliteit van de ruimtelijke omgeving en nemen de kernkwaliteiten van het Sallandse landschap als uitgangspunt. Deze kwaliteit wordt ondermeer vastgelegd in bestemmingsplannen.

Voor behoud van natuur en landschap en ons cultureel erfgoed zijn onder andere de landgoederen van grote waarde. In het bestemmingsplan buitengebied krijgen de landgoederen specifiek aandacht.

Herstructurering(revitaliseren) van oude bedrijfsterreinen wordt ingezet om leegstand te voorkomen.

Hoofdstuk 8

Financiële paragraaf/ bezuinigingen.

Algemeen

We zijn duidelijk over de financiële situatie. Die vraagt ingrijpende keuzes, kiezen in de kern. Als gevolg van de kredietcrisis en de hieruit voortvloeiende economische recessie staat het rijk, volgens berichtgeving van begin april 2010, voor de uitdaging om € 29 miljard te bezuinigen. De verwachting is dat in deze regeerperiode (tot en met 2014) tussen de € 15 en € 20 miljard bezuinigd moet worden en na 2014 nog eens € 9 miljard. Op 1 april 2010 heeft het kabinet de rapporten van de 20 werkgroepen brede heroverwegingen aangeboden aan de tweede kamer. Deze rapporten bieden op 20 beleidsterreinen voorstellen waarmee de overheid geld kan besparen. Ieder rapport bevat een variant die leidt tot 20% besparing op de uitgaven.

Bij het opstellen van dit bestuursakkoord zijn wij uitgegaan van een rijksbezuiniging van € 18 miljard in 2014. Dit bedrag ligt tussen de eerder genoemde € 15 tot € 20 miljard in. Eén miljard bezuinigingen op rijksniveau betekent globaal € 175.000 inkomsten minder voor de gemeente Raalte. Voor Raalte betekent € 18 miljard een bezuinigingstaakstelling van € 3.150.000,=. Reeds in de begroting is een bedrag van € 1,5 miljoen opgenomen. Resteert nog een extra taakstelling van € 1.650.000,=

Daarnaast is er al een begrotingstekort verwerkt in de meerjaren begrotingen 2010-2013. Geactualiseerd is dit een totaalbedrag van € 2,3 miljoen. Dit bedrag is opgebouwd uit genoemde € 1,5 miljoen geraamde rijksbezuinigingen en € 0,8 miljoen exploitatietekort.

Nu het bestuursakkoord voor de komende collegeperiode voorligt hechten wij eraan dat we enige, zij het beperkte, ruimte creëren voor nieuw beleid, wij hebben hiervoor € 350.000 gereserveerd. Voorstellen over de invulling van dit bedrag zullen bij het meerjarenuitvoeringsprogramma/ de perspectiefnota worden ingediend.

Financiële plaatje gemeente Raalte per april 2010 (alle bedragen zijn structureel).

In de begroting 2010-2013 opgenomen en thans geactualiseerd exploitatietekort	€ 800.000
Reeds in de begroting 2010-2013 vermelde raming van rijksbezuinigingen	€ 1.500.000
Restant verwacht aandeel Raalte in rijksbezuinigingen, uitgaande van € 18 miljard in 2014: $18 * € 175.000 = € 3.150.000$ minus reeds in de begroting vermelde raming van rijksbezuinigingen ad € 1.500.000	€ 1.650.000
Bij: creëren beperkte ruimte voor nieuw beleid	€ 350.000
<i>In te vullen bezuinigingstaakstelling in deze collegeperiode.</i>	<i>€ 4.300.000</i>

• *Uitgangspunten invulling bezuinigingstaakstelling.*

Invulling geven aan een bezuinigingstaakstelling van € 4,3 miljoen structureel vraagt ingrijpende keuzes en daagt tegelijk uit om nieuwe kansen te benutten. Wij hebben ons hierbij laten leiden door de volgende uitgangspunten:

- Een gezond financieel beleid, ook in deze college periode.
- Zorg en minima zoveel mogelijk ontzien.
- De lokale lastendruk zo laag mogelijk houden.
Wel kan er een moment komen waarbij de leefbaarheid en verantwoordelijkheid bij verdere sanering wordt aangetast; dan kunnen wij kiezen voor een beperkte lastenstijging.
- Het ambtelijk apparaat zo effectief en efficiënt mogelijk laten werken, waardoor arbeidsplaatsen worden geschrapt.

Met het organisatieontwikkelingstraject "Raalte 2.0" wordt onder andere invulling gegeven aan de ontwikkeling van de organisatie.

- Toepassen horizonprincipe.

Waar mogelijk passen we het horizonprincipe toe. Dit wil zeggen dat geld in principe niet voor onbepaalde tijd (structureel) beschikbaar wordt gesteld, maar na een eindige periode (de horizon) opnieuw ter discussie wordt gesteld c.q. weer een onderdeel is van de integrale afweging. Dit geldt niet alleen voor investeringen maar ook voor subsidies. Je geeft hiermee een bepaald werkveld een tijdelijke impuls en bepaalt daarna opnieuw of je geld voor dat werkveld vrij wilt maken.

- *Bezuinigen brengt eenmalige kosten (frictiekosten) met zich mee.*

Invulling geven aan een bezuiniging van deze omvang brengt eenmalige kosten met zich mee. Dat zijn wachtgeldverplichtingen, omscholingskosten, outplacementkosten en reïntegratiekosten als het gaat om het korten op gemeentelijke arbeidsplaatsen.

Bij het bezuinigen op bijvoorbeeld gesubsidieerde instellingen zijn er eenmalige kosten in het kader van de afbouw als gevolg van de AWB, ook hier gaat het om wachtgeldverplichtingen of doorbetaling van subsidies.

Op dit moment is het nog te prematuur om hier concrete bedragen aan te koppelen. Bij de nadere uitwerking van het bestuursakkoord doet het college voorstellen waarover dan politieke besluitvorming kan plaatsvinden.

- *Reservepositie en reservebeleid.*

Volgens de begroting lijken we een riante reservepositie te hebben, maar het merendeel van deze reserves is *niet* vrij inzetbaar. Er is veelal sprake van gekoppelde reserves, reserves grondexploitatie, verplichtingen in onder andere de onderhoudssfeer en vastgesteld beleid. Alle reserves worden opnieuw bezien en waar mogelijk afgeroomd. De vrij besteedbare ruimte wordt ingeschat op ongeveer € 5 miljoen. Daarbij is rekening gehouden met € 3,9 miljoen voor toekomstige begrotingstekorten, na 2014. De noodzakelijke ruimte voor frictiekosten is hier nog niet in verwerkt evenals het risico om in de toekomst minder personeelskosten (thans 20 fte) te kunnen toerekenen aan bouwgrondexploitatie en investeringen als gevolg van de bezuinigingen. In de uitwerking van het bestuursakkoord wordt dit verder uitgewerkt, waarbij ook rekening kan worden gehouden met de uitkomsten van de jaarrekening 2009 en de doorlichting van de reserves.

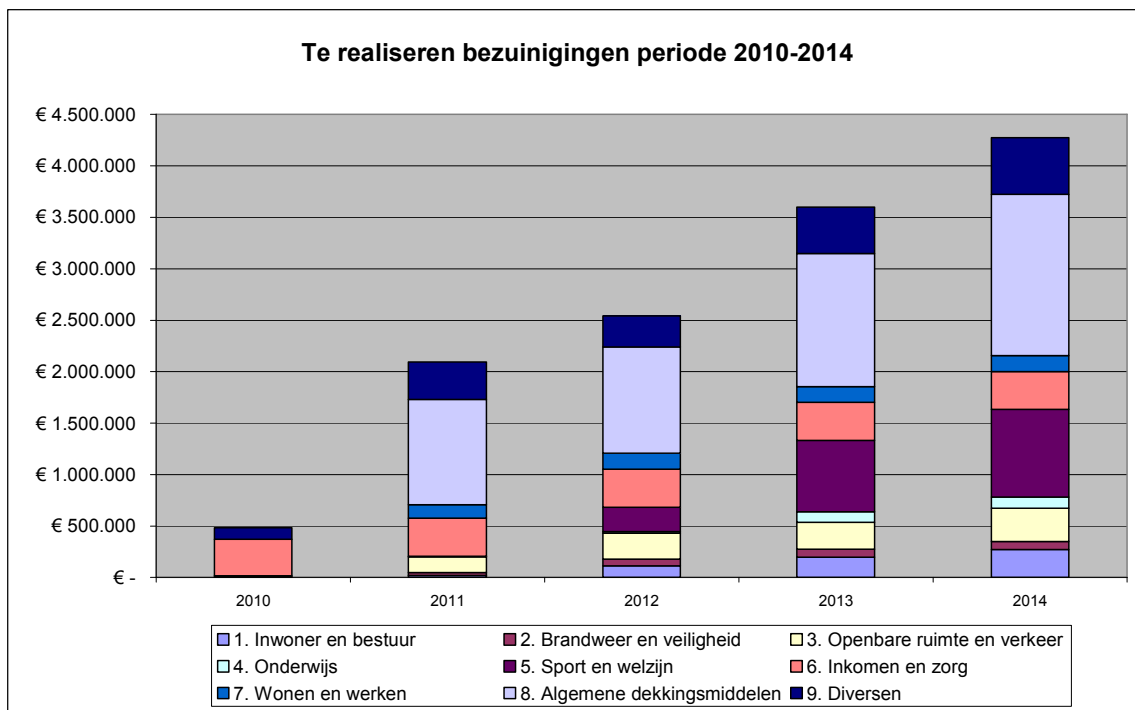
- *Invulling geven aan de bezuinigingstaakstelling van € 4,3 miljoen structureel op programmaniveau.*

In bijlage 1 is aangegeven hoe wij op programmaniveau invulling willen geven aan de bezuinigingstaakstelling. Dat wij hierbij moeten kiezen in de kern en moeilijke beslissingen moeten nemen staat buiten kijf. Nadat het bestuursakkoord is vastgesteld door uw raad gaan we de bezuinigingsmaatregelen nader uitwerken in het meerjarenuitvoeringsprogramma dat uw raad in juni 2010 wordt aangeboden.

Bijlage 1 Bezuinigingen op programmaniveau.

In deze bijlage is aangegeven welke keuzes de coalitie maakt om invulling te geven aan de oplopende bezuinigingstaakstelling van € 4,3 miljoen in deze collegeperiode.

We hebben hierbij een onderverdeling gemaakt op programmaniveau en vervolgens per programma op hoofdlijnen aangegeven om welke bezuinigingen het gaat binnen het programma.

De bezuinigingsmaatregelen toegelicht op programmaniveau:

Programma 1 Inwoner en bestuur (oplopende bezuinigingstaakstelling tot € 270.000 in 2014)

- Burgerjaarverslag niet meer laten verschijnen.
- Minder formatie voor kabinetstaken.
- Verschralen rechtspositie raadsleden (geen vergoeding voor computer en internetgebruik).
- Digitalisering raadsstukken.
- Vermindering formatie wethouders.
- Doorschuiven bezuinigingstaakstelling naar samenwerkingsverbanden.
- Efficiëntere dienstverlening en efficiënt werken.

Programma 2 Brandweer en veiligheid (oplopende bezuinigingstaakstelling tot € 80.000 in 2014)

- Ontwikkelingen veiligheidsregio IJsselland (centralisatie meldkamers).
- Integrale veiligheid.
- Regionale organisatie van de rampenbestrijding.

Programma 3 Openbare ruimte en verkeer (oplopende bezuinigingstaakstelling tot € 320.000 in 2014)

- Cyclustijd voor grootonderhoud elementenverhardingen verhogen.
- Temporiseren restant nog aan te brengen bermverharding buitenwegen.

- Verlengen normtijd reparatie openbare verlichting.
- Achterwege laten van het aanvullen met gebroken puin bij onderhoud zandwegen.
- Gedeeltelijk maaien van bermsloten achterwege laten of tegen betaling uitvoeren.
- Gladheidsbestrijding beperken tot primaire routes.
- Speelplaatsen/speelveldjes anders inrichten.
- Schrappen Regeling Onderhoud Landschapselementen Overijssel (Rolo-regeling).
- Verminderen onderhoudskwaliteit bomen binnen de bebouwde kommen.
- Het voornemen tot aanwijzen van gemeentelijke monumenten niet tot uitvoering brengen.

Programma 4 Onderwijs (oplopende bezuinigingstaakstelling tot € 110.000 in 2014)

- Onderzoek kostenbesparing leerlingenvervoer.
- Schoollogopedie beperken tot signalering.

Programma 5 Sport en welzijn (oplopende bezuinigingstaakstelling tot € 850.000 in 2014)

- Onderzoek naar de zwem- en sportfunctie (niet de accommodatie centraal maar de functie).
- Energiezuiniger beheer in de binnensportaccommodaties (energiescan uitvoeren).
- Beperken formatie sportstimulering.
- Onderzoek naar bibliotheekfunctie (niet de accommodatie centraal maar de functie).
- Verminderen/ beëindigen cultuursubsidies inclusief algemene muzikale vorming.
- Beëindigen bijdrage aan kunstvoorziening (1% regeling).
- Verlagen subsidie en/of verhogen huurtarieven Hoftheater.
- Inbesteden werkzaamheden sociaal cultureel werk.
- Plattelandsontwikkeling: alleen dorpsplanonderzoek doen als er middelen zijn voor het vervolg.

Programma 6 Inkomen en zorg (oplopende bezuinigingstaakstelling tot €370.000 in 2014).

- Herschikking begrotingsposten zonder gevolgen voor cliënten.
- Andere invulling infopleinen.

Programma 7 Wonen en werken (oplopende bezuinigingstaakstelling tot € 150.000 in 2014)

- Beleidsadvisering ruimtelijke ordening deels doorberekenen in de leges.
- Kosten ontheffingsprocedures bouwvergunningen doorberekenen in de leges (nog niet volledig verwerkt in de begroting).
- Verhoging dividendopbrengst Vitens (op basis van ervaringscijfers).

Programma 8 Algemene dekkingsmiddelen (oplopende bezuinigingstaakstelling tot € 1.570.000 in 2014)

- Plafond instellen reserve inwonersinitiatieven.
- De kosten van invordering in rekening brengen bij afvalstoffenheffing en rioolheffing.
- Subsidie VVV compenseren door fasegewijze verhoging toeristenbelasting.
- Afhankelijk van de financiële situatie en landelijk beleid op dat moment, kan het nodig zijn om in 2013 en 2014 de OZB met meer dan de inflatiecorrectie te verhogen.
- Aanpassen rentebeleid.

Diversen (oplopende bezuinigingstaakstelling tot € 550.000 in 2014).

- Kostenreductie overhead en overige efficiencymaatregelen.
- Inleveren vacatureruimte.
- Sluiten bedrijfskantine.
- Eenmalig bezuinigen budget verbouw villa.
- Meer toepassen horizonprincipe in de begroting.
- Onderzoek instellen intern project/interim-bureau in samenwerking met andere gemeenten.